

1. Istad kraftselskap (bestående av Molde og Bolsøy kommuner).

(Regulering av Istadvassdraget og regulering og overføring av Skaldlielven til førstnevnte vassdrag, beliggende i Bolsøy og Øre herreder, Møre fylke).

Kgl. resol. av 25de januar 1924.

Med skrivelse fra fylkesmannen i Møre fylke av 9de april 1919 er til departementet innkommet andragende datert 21de mars s. å. fra Molde og Bolsøy kommuner om tillatelse til i fellesskap å regulere Istadvassdraget samt til å regulere og overføre til førstnevnte vassdrag Skaldlielven, beliggende i Bolsøy og Øre herreder på Romsdalshalvøen.

Andragendet er sålydende:

«Molde og Bolsøy kommuner søker herved i ærbødighet om tillatelse til i fellesskap at regulere og utbygge Istadelven i Bolsøy og fordele kraften inden kommunerne for tilfredsstillelse av indvaanernes behov for elektrisk kraft til belysning, oppvarming og drivkraft.

Der er planlagt følgende reguleringsarbeider:

- 1) Dam ved Høljene med 10 m. reguleringshøide og 1,8 mill. m³. magasin.
- 2) Dam ved Oltervandsosen med 1,0 m. senkning og 5,0 m. opdæmning, hvorved faaes et magasin paa 1,6 mill. m³.
- 3) Dam ved Troldvandsosen med 2 m. senkning og 6,0 m. opdæmning, hvorved faaes et magasin paa 3,6 mill. m³.
- 4) Overføring av Skaldlielv til Istadvassdraget.
- 5) Dam ved Silsetvand med 2,5 m. senkning og 8,5 m. opdæmning, hvorved faaes 9,7 mill. m³. magasin.

Istadelvens samlede fald fra Høljene til sjøen er 162 m., men herav er kun 152 m. nytbart, da de nederste 10 m. fald fordeles paa en strækning av ca. 2 km.

Kommunerne har erhvervet den alt overveiende del av faldet, og for de resterende mindre rettigheter paagaar der ekspropriation.

Uten regulering vilde Istadelven i vintermaanederne gjennemsnittlig kunne yde ca. 400 HK., ved den planlagte regulering av Istadvassdraget vil dette kunne levere ca. 1100 HK. og ved overføring av Skaldlielv og regulering av Silsetvand vil man efter vassdragsdirektørens utredning faa 2000 HK. døgnkraft.

Bolsøy kommune har ogsaa erhvervet Skaldlielven med undtagelse av en mindre del nederst i elven som tilhører Romsdals Amtskommune hvormed Bolsøy har avfunnet sig med hensyn til vassdragets overføring. Erhvervelsen av et par andre ubetydelige rettigheter er under ekspropriation.

Romsdals Amtsting har ved enstemmig beslutning av 14de juni 1915 (cfr. vedlagte gjenpart av indstillingerne) paa visse betingelser anbefalt overføringen av denne elv til Istadvassdraget.

Den nødvendige grund til dæmningen ved Oltervand og Høljene er erhvervet, og der gjenstaar kun at ordne grundspørsmålet for opdæmningen av Troldvand og Silsetvand, men disse vand ligger i høifjeldstrakter, hvor der kun er spørsmåal om mindre verdifulde havnestrækninger, og hvor der ialfald ikke kan være tale om at almene interesser skades ved de projekterte reguleringer.

Utbygningen og reguleringen agtes utført i 2 trin:

- 1) Foreløbig opføres en mindre dam ved Høljene med 4 m. reguleringshøide og regulering av Oltervand og Troldvand, og vandfaldet utbygges for 1300 HK. (cfr. vedlagte tegninger).
- 2) Naar der blir behov for større kraftmængder utføres de resterende reguleringsarbeider og vandfaldet utbygges helt for en maksimalydelse av 6000 HK.

Det er forutsætningen at ogsaa andre kommuner kan slutte sig til og bli delagtig i den ved utbygningen indvundne kraft paa like vilkaar med Bolsøy og Molde (cfr. vedlagte gjenpart av Arbeidsdepartementets skrivelse av 23de januar f. a.)

Forøvrig tillater man sig at henvise til de av ingeniør A. Saxegaard utarbeidede planer og beregninger, som tidligere har været forelagt Vasdragskommissionen og Departementet og vundet dettes bifald, samt til vedlagte karter over Oltervand og Troldvand.

Andragende om tillatelse til kraftens overføring til Bolsøy og Molde indsendes særskilt gjennom tilsynet for elektrisitetsvæsenet.»

Andragendet var ledsaget av en følgeskrivelse av s. d. fra Molde og Bolsøy formannskaper, sålydende:

«Idet man herved paa vegne av Molde og Bolsøy kommuner oversender andragende om tilladelse til at regulere og utbygge Istadelven i Bolsøy og fordele kraften inden kommunerne, tillater man sig at bemerke følgende:

I skrivelse til amtmanden i Romsdal av 23de januar f. a. uttaler departementet at det finder «at de fornødne reguleringstillatelser og øvrige koncessioner vedkommende utbygningen av Istad- og Skarvasdraget og kraftens overføring bør utstaa til overenskomster overensstemmende med det ovenfor anførte er truffet og approbert.»

Med disse overenskomster sigtes der som bekjent til et organisert samarbeide i elektricitetsforsyningen av kommuner paa Tingvollhalvøen, Romsdalshalvøen og Kristiansund efter nærmere angivne principer.

Molde og Bolsøy kommuner erklærte

sig for sit vedkommende villig til at medvirke til elektricitetssakens løsning paa det av departementet opstillede grundlag, og paa grund av den sterke kraftnød i de to kommuner fandt man som det formentlig vil være det ærede departement bekjent, at burde sette igang en mindre utbygning i Istadvasdraget med en gang, idet man under de forhaandenværende omstændigheter gjorde sikker regning paa de nødvendige koncessioner, naar de i departementets skrivelse opstillede betingelser var gjennomført.

Av grunde som de to kommuner ikke har været herre over, men som man her ikke skal komme nærmere ind paa, har imidlertid gjennomførelsen av disse betingelser trukket i langdrag og særlig efter møtet i Kristiansund den 6te d. m. er det paa det rene at forhandlingerne herom vil ta saavidt lang tid at der forinden trænges en avgjørelse av koncessionsspørsmålet.

De av de to kommuner hidtil foretagne arbeider for den første, mindre utbygning har hidtil foregaaet inden Bolsøy og paa grund- og elverettigheter som kommunen forføier over. Fuldførelsen av disse arbeider vil være tilstrækkelig til anstundende vaar eller sommer at faa anlægget i drift. I løpet av sommeren maa imidlertid ogsaa ialfald delvis regulering av Troldvand finde sted. Man har derfor i henhold til reguleringsloven av 14de december 1917 § 6 forelagt andragendet for Øre kommune, hvor dette vand helt eller delvis er beliggende. Saasart dette herredsstyres uttalelse foreligger skal den bli indsendt til departementet, men man anholder om at andragendet maa bli behandlet særskilt for de øvrige posters vedkommende.»

Man tillater sig å vedlegge de med andragendet fulgte planer med beskrivelser, tegninger m. v.

Møre Fylkesting har ifølge den med andragendet fulgte utskrift av fylkestingets beslutning av 16de juni 1915 gitt samtykke til at Storelv (Skaldlielv) fra et punkt 2—3 km. nedenfor dens utløp av Silsetvatn føres over til Istad for utnyttelse sammen med den på betingelse av at der le-

veres 50 HK. elektrisk energi til Opdøl asyl. Samtidig anbefaler fylkestinget at Kongen samtykker i overføringen, idet almene interesser av vesentlig betydning fremmes.

Øre herredsstyre har i møte 19de mai 1919 avgitt uttalelse i saken, idet 2 av bassengene nemlig Trollvatn og Silsetvatn delvis er beliggende innen denne kommunes grenser. Uttalelsen er sålydende:

«Trollvatn og Silsetvatn i Øre herred ligger ikke i høifjellstrakter. Silsetvatn ligger antagelig ca. 500 fot over havet. Fra nederste gård er der ca. 1/2 times gang. Til vannet kan der også kjøres hele året. Sådan kjørevei er der også langs hele vannet på begge sider. Spesielt på vintertid er der megen kjøretrafikk med hoi, ved m. v. efter vannet. Langs vannet er der god havnegang og adskillig slåtteland, som benyttes årlig års.

Ved reguleringen vil veiene settes under vann, slåttelandet og beitet bli ødelagt. Der er også adskillig fiske som må befryktes å bli skadet, likesom båtplassen vil bli ødelagt og antagelig endel seterhus flyttes. Ved Trollvatn som ligger noget høiere og lengere borte er der spesielt beitesmark som vil bli ødelagt.

Hvad der selvfølgelig vil bli av størst betydning for kommunen er at der ved reguleringen blir ødelagt så meget beitesmark og slått at det er til svekkelse av jordbruket innen kommunen. Likeledes befryktes at vannet ved reguleringen vil bli vanskelig eller umulig å trafikere ved vintertid; og dette vil virke til at fjellslåtten m. v. vil bli sløfet i større utstrekning, noget som i tilfelle vil virke til betydelig økonomisk skade for kommunen. Forøvrig henvises til vedlagte skrivelse fra de interesserte opsittere som herredsstyret vil gi sin fulle tilslutning.

Likeså er det en nødvendighet for Øre at der til enhver tid skaffes farbar kjørevei langs vannet som nu. Da Øre er uheldig stillet med hensyn til muligheter av å skaffe sig elektrisk kraft må kommunene også forbeholde sig rett til å kreve avstått 10 pct. av den innvundne kraft.

Kommunen vil ikke motsette sig andragendet når følgende iakttas:

1. At der tilståes Øre kommune en passende årlig avgift i henhold til lovens § 11.
2. At der overensstemmende med § 12 p. 8 innbetales et beløp engang for alle til Øre kommune.
3. At der pålegges ansøkerne å anlegge nye veier langs begge vann og til disse istedetfor de, som ved reguleringen ødelægges. De nye veier skal være likeså gode og bekvemme som de nuværende. Fra de nye veier må der sørges for både vinter og sommer uhindret adkomst ned til vannene for den almindelige ferdsel.

De private grundeieres krav skal man selvfølgelig ikke innlate sig på, da disse avgjøres ved eventuelt skjønn.»

Ordføreren i Bolsøy har under 3dje september s. å. punktvis imøtegått Øre herredsstyres uttalelse og i det vesentlige anført følgende:

1. Silsetvatn ligger ikke 500 men 920 f. o. h. Bolsøy kommune har ved kjøp av den øvre del av elven forpliktet sig til å gjøre overgangen over Silsetvatns os farbar for gående og kjørende som hittil.

Fjellslåtten omkring vannet er i den senere tid overmåte innskrenket for ikke å si ophørt. Imidlertid vil grunneierne og de havneberettigede få erstatning for skade efter overenskomst eller skjønn. Terrenget rundt vannet er temmelig bratt, så rett meget vil ikke bli satt under vann. Såvidt bekjent vil ingen seterhuser bli neddemmet, bare en sportshytte må muligens flyttes.

Egentlige veier finnes ikke rundt vannet. Skulde utbygningen volde at en sti, hvor man nu kan komme frem med tre-meislede bli satt under vann, vil det ikke være vanskelig å oparbeide en sådan lengere oppe.

Fjellørretfisket kan ikke bli skadet. Finner imidlertid sakkyndige at der opstår skade blir sådant erstattet efter skjønn.

Der er så rikt beite at det lille som blir satt under vann er aldeles forsvindende. Når erstatning for tap eller innskrenkning i beite skal deles mellem grunneiere og havneberet-

tigede mener ordføreren derfor at de siste intet vil få.

2. Trollvatn. Litt slåtteland vil bli satt under vann i Øre. Stedet ligger imidlertid således til at det vanskelig kan benyttes til slått, idet transportforholdene såvel vinter som sommer legger hindringer i veien herfor. Når der i sin tid har vært slått 2 à 4 vinterless fikk man dette både på det areal som blir satt under vann og det som blir uberørt av reguleringen.

Rundt eller til Trollvatn finnes ingen kjørevei. Øre herredsstyres anførsel er grepet ut av luften.

Ordføreren karakteriserer Øre herredsstyres uttalelse angående såvel Silsetvatn som Trollvatn for i høi grad overdrevet.

Man har innhentet en uttalelse i saken fra vassdragsdirektøren datert 7de august 1919, hvorav hitsettes følgende:

Vatn	Opdemning i m.	Senkning i m.	Reg.høide i m.	Magasin i mill. m ³
I Skaldlielven:				
Silsetvatn	7,2	2,5	9,7	9,7
I Istadelven:				
Trollvatn	4,0	2,0	6,0	3,0
Oltervatn	5,0	1,0	6,0	2,0
Kunstig magasin ved Høljene (Istaddammen)	10,0		10,0	1,8
			Sum	16,5

Reguleringen og utbygningen er tenkt utført i 2 trinn:

Foreløbig utnyttes bare Istadelvens nedslagsfelt med de i dette liggende magasiner, Istaddammen dog kun opført til 4 m. høide med magasin 0,1 mill. m³. Installasjon 1300 HK.

Senere når det blir nødvendig vil man regulere og overføre Skaldlielven samt føre Istaddammen op i full høide. Det er da forutsatt installert maskineri for ialt 6000 HK.

Den utnytbare fallhøide nedenfor Istaddammen er opgitt til 152 m. og nedbørsområdet til ialt 33,5 km².

I ingeniør Saxegaards utredning av 29de februar 1916 var der foreslått noget større

«Idet jeg besvarer det ærede departements skrivelser av 16de april og 13de mai d. å. skal jeg tillate mig å meddele, at sakens behandling ved mitt kontor er blitt forsinket, da der først måtte innhentes endel manglende materiale, likesom det har været nødvendig å få beriktiget endel uoverensstemmelser i den forelagte plan.

På grunnlag av det nu foreliggende skal jeg tillate mig å anføre følgende:

Molde og Bolsøy kommuner søker om tillatelse til i fellesskap å regulere Istadvassdraget samt å regulere og overføre Skaldlielven til dette for ved utbygning å erholde kraft til kommunenes almindelige elektrisitetsforsyning. Det opplyses at også andre kommuner vil kunne få anledning til å delta på like vilkår med ansøkerne.

Der er planlagt følgende reguleringsarbeider:

samlet magasin enn ovenfor, hvorved det ansatte årsavløp 40,8 mill. m³. motsvarer en netto nedbør på 1200 m/m, ikke alene var påregnet helt utjevnet men også sesongregulert. Der foreligger ingen beregninger over kraften ved den ansøkte regulering, kun er der i andragendet generelt angitt, at Istadvassdraget alene vil kunne yde ca. 1100 HK. og at man ved overføringen av Skaldlielven vil kunne få ialt 2000 HK. døgnkraft. Istadvassdraget alene angis uregulert å kunne yde 400 HK.

Det opplyses at kommunene eier den alt overveiende del av vannrettighetene i begge vassdrag, og at der pågår ekspropriasjoner av de resterende.

I Skaldlielven må ved overføringen et elektrisitetsverk på ca. 50 HK. tilhørende Romsdals fylkeskommune nedlegges. Herom angives der å være opnået mindelig ordning.

Angående skaden ved reguleringen foreligger der bare opplysninger for Trollvatns og Oltervatns vedkommende, gående ut på, at der vil neddemmes henholdsvis 82,0 og 144,36 mål grunn av liten verdi. Det opplyses forøvrig at den nødvendige grunn til demningene ved Oltervatn og Høljene allerede er erhvervet og at det således kun gjenstår å ordne grunnspørsmålet for opdemning av Trollvatn og Silsetvatn, som ligger i høifjellstrakter og hvor der kun blir spørsmål om mindre verdifulle havnestrekninger. Der medfølger intet omkostningsoverslag for de projekteerte arbeider. Et sådant kan dog etter det opplyste ventes oversendt.

Vassdragsdirektøren skal bemerke, at der haves få opplysninger til bedømmelse av vannføring og kraft. Jeg er etter sammenligning med andre vassdrag i distriktet for hvilke der haves materiale kommet til, at der ikke er noe særlig å bemerke ved de størrelser ansøkeren regner med og som er gjengitt ovenfor.

Jeg peker på, at der mangler oppgave over neddemmede arealer ved Silsetvatn og Høljene. Sådant bør antagelig kreves innsendt.

Med hensyn til det bygningstekniske ved saken skal jeg tillate mig å bemerke:

De innsendte tegninger av kraftanlegget omfattende alt nedenfor inntaksdam ved Istadvatn, har jeg ikke behandlet, da andragendet kun gjelder reguleringstillatelse. Disse tegninger er dessuten så ufullstendige og litet detaljerende, at hvis kraftanlegget skulde gjennomgås, måtte jeg først ha anmodet om nye uttømmende forslag.

Om de innsendte tegninger av reguleringsanlegget bemerkes følgende:

Dam ved Istadvatn. Inntaksdam.

Denne er tenkt bygget i 2 trinn, først for 4 m. og senere for 10 m. opdemning. Der foreligger ikke noget forslag til 1ste utbygning og kun en skjematisk tegning i liten målestokk for 2den utbygning. Før jeg kan

uttale mig om denne dam må jeg få tilsendt detaljerte tegninger med angivelse av bunnforhold, anordning av dreناسje og detaljer av overløp.

Jeg vil ikke undlate allerede nu å gjøre oppmerksom på, at for damme som senere skal påbygges fordrer kontrollen, at der med en gang utsprenges murfot for full utbygning og at luftsiden av dammen ved første utbygning gives en sådan form, at der ved senere påbygning blir den best mulige forbindelse mellom den gamle og den nye dam.

Til de foreslåtte blandingsforhold has intet å innvende.

Dam ved Oltervatnsosen.

Denne er efter Istad kraftanleggs skrivelse av 23de juni d. å. tenkt utført som torvdam. Tegning herav er ikke innsendt. Før jeg kan uttale mig om dette forslag må jeg få tilsendt tegning med angivelse av bunnforhold, tettninganordning og anbringelse av overløp. — Kontrollens almindelige fordring til damme, som ikke står på fjell er, at kronen legges minst 1 m. over høieste flomvannstand regnet efter en flomvannføring av minst 1 m³/sek./km². og at vannet for å kunne passere gjennom grusbunnen minst må tilbakelegge en vei, som er 5 gange så stor som vanntrykket.

Dam ved Trollvatnsosen.

Denne foreslås som en kombinert jord- og stendamm, der efter den innsendte tegning synes å skulle bygges på grusbunn. Her stilles de samme fordringer som nevnt under dam ved Oltervatnsosen. De kan ikke sees å være oppfylt ved den foreslåtte dam. Særlig uheldig er forslaget om å anbringe overløpet midt i dammen ved sådanne bunnforhold.

Forslaget kan således ikke godkjennes og må jeg anmode om nytt sådant med angivelse av bunnforhold, tetning og anbringelse av overløpet. En jorrdamm synes også i dette tilfelle å være å anbefale.

Dam ved Silsetvatn.

Her er foreslått en betondamm. Under forutsetning av at denne bygges på godt fjell har jeg intet å innvende til forslaget

hverken hvad dimensjoner eller blandingsforhold angår. Kun må jeg anmode om å få tilsendt forslag til drenering av dammen.

Jeg har trodd allerede nu å burde fremkomme med foranstående tekniske bemerkninger med tilføiende, at disse ikke bør være til hinder for at konsesjonsandragendet behandles på vanlig måte. Vassdragsdirektøren går ut fra, at der blir betinget teknisk kontroll og at uttømmende tegninger blir innsendt til godkjennelse forinnen arbeidene blir igangsatt.

Når saken er supplert overensstemmende med hvad ovenfor er anført antar jeg, at det i vassdragslovens § 5 foreskrevne materiale er tilveiebragt i nødvendig utstrekning.

Man peker på at Trollvatn er oplyst å ligge i Øre kommune, så denne bør antagelig gives anledning til å uttale sig. De øvrige bassenger ligger vistnok i Bolsøy, som er ansøker.

De mottatte dokumenter følger, likeså forslag til bekjentgjørelse samt følgende nye:

Gjenpart av skrivelse av 5te mai d. å. fra Vassdragsdirektøren til Molde formannskap.

Skrivelse av 24de mai d. å. fra ingeniør S. Salvesen med 3 bilag.

Påtegningskrivelse av 10de juni d. å. fra Molde formannskap.

Skrivelse av 23de juni d. å. fra Istad kraftanlegg.»

Saken har vært forelagt Vassdragskommisjonen, av hvis uttalelse, datert 11te desember 1919 man hitsetter følgende:

«Vassdragskommisjonen fant da saken kom til behandling i møte i oktober d. å. opplysningene noget mangelfulle. Det var således ikke ganske på det rene hvor høit der tenkes demmet ved Høljene, likesom der manglet oppgave over størrelsen av de arealer som vilde bli neddemmet såvel ved Høljene som Silsetvatn. Ennvidere var det ønskelig å få vite, om kommunene hadde erhvervet samtlige nyttbare fall i de omhandlede to vassdrag.

For å spare tid henvendte kommisjonen sig direkte til kraftanlegget med anmodning

om å få opplysningene supplert, og svar datert 24de november 1919 er nu innkommet fra Møre fylkes elektrisitetsforsyning. Det går i hovedsaken ut på følgende.

Høljene.

Regulert h.v. ved første utb.	kote	170,50
—»—	» full	» 176,50
Regulert l.v.	»	166,50
Reguleringshøide v/første utb.		4,00 m.
Neddemmet areal —»—		190 mål
Reguleringshøide v/full utb.		10,00 m.
Neddemmet areal —»—		433 mål

der ialt er udyrket mark.

Oltervatn.

Regulert h.v.	kote	304,65
—»— l.v.	»	299,50
Neddemmet areal		144 mål

Litet verdifull beitesmark.
Veier overdemmes ikke.
Alm. l.v. er opgitt å ligge på kote 300.

Trollvatn.

Planen er nu forandret derhen, at man vil senke vannet 5 m. istedenfor som tidligere forutsatt 2 m. Opdemningen er nu planlagt mindre enn før, nemlig 2,5 m. mot tidligere 4,0 m., men der søkes fremdeles om adgang til å kunne gå til sistnevnte høide, så man har adgang til senere å bestemme demmehøiden efter innvunnen erfaring. Kommisjonen forstår dette så at der søkes om adgang til å demme til en grense som ligger mellom 2,5 og 4,0 m. og som senere blir å bestemme nøiaktig. Foreløbig er der meningen bare å gå til senkning.

Regulert h.v.	kote	442,50—444,0
—»— l.v.	»	434,5

Der settes ved laveste demmehøide under vann 40 og ved høiste 82 mål mark som er betegnet som yderst tarvelig med bare en smule betydning som beite.

Silsetvatn.

Regulert h.v.	kote	257,20
—»— l.v.	»	247,50

Der neddemmes 224 mål beitesmark, hvorav en mindre del undtagelsesvis brukes som fjellslåtter. 5 små høiløer, 1 torvløe, 2 seterhuser og 3 seterfjøs må flyttes.

Ved samtlige bassenger refererer høiderne sig til fastmerker i fjell.

Vassdragskommisjonen finner de nu meddelte opplysninger tilstrekkelige til realitetsbehandling av saken, og bemerker i den anledning følgende:

Der søkes om reguleringstilladelse for Istadvassdraget samt tilladelse til regulering og overføring av Skaldlielv for utnyttelse sammen med førstnevnte vassdrag. Man behandler disse to spørsmål hver for sig.

Efter det foreliggende vil der efter den ansøkte regulering i Istadvassdraget alene fåes en kraftydelse på ca. 1100 døgn HK. hvorav det rent vesentlige antas å være innvunnet ved regulering. På den annen side står skaden og ulempen ved reguleringen i Høljene, Oltervatn og Trollvatn. Der er opplyst å ville bli neddemmet omkring 650 mål grunn som efter det foreliggende består av havn og udyrket mark, alt mindre verdifull mark. Det vesentlige av denne ligger ved Høljene, hvor grunnen efter underhånden innhentet opplysning vesentlig består av myrlændt beitesmark, delvis bevokset med litt små løvskog.

Der foregår efter hvad man underhånden har bragt i erfaring ikke ferdsel eller fløtning av nogensomhelst art i vassdraget.

Kommisjonen antar efter det foreliggende at betingelsene for at reguleringstilladelse kan meddeles er tilstede.

Videre har man Skaldlielv som ved regulering av Silsetvatn og overføring er påregnet å skulle øke kraftmengden i Istadvassdraget med 900 døgn HK. Ansøkeren opplyser å ha erhvervet vassdraget med undtagelse av en mindre del nederst i elven som tilhører Møre fylkeskommune og med hvem man har avfunnet sig i mindelighet. Erhvervelsen av et par ubetydelige rettigheter angis å være under ekspropriasjon. — Ved Silsetvatn vil der bli neddemmet 224 mål beitesmark, likesom 5 små heiløer, 1 torvløe, 2 seterhuser og 3 seterfjøs må flyttes.

Kommisjonen antar at lovens betingelser for meddelelse av tilladelse til overføring, jfr. dens § 8,2 er tilstede. — Videre antar

den på basis av det foreliggende sparsomme materiale at betingelsene for meddelelse av tilladelse til regulering av Silsetvatn er tilstede.

Kommisjonen kommer således til at betingelsene for at den ansøkte tilladelse til regulering av Istadvassdraget og Skaldlielv samt til å overføre sistnevnte er tilstede og anbefaler derfor andragendet innvilget.

Med hensyn til betingelsene bemerkes følgende:

Efter reguleringslovens § 10,2 er der adgang til når hensynet til andre almene interesser ikke taler imot det å gi konsesjon på ubegrenset tid for vassdrag, hvis kraft i sin helhet eller for en vesentlig del aktes utnyttet av en norsk kommune eller av flere norske kommuner i fellesskap til kommunens eller kommunenes eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri. Kommisjonen antar efter hvad der er opplyst at betingelsene for å kunne gi tilladelse på ubegrenset tid er tilstede i nærværende tilfelle for de fall, som tilhører kommunene. Da det ikke fremgår av de foreliggende dokumenter om disse har erhvervet andre fall enn det som nu bygges ut har man pr. telefon henvendt sig til oberstløytnant Høstmark som er medlem av anleggets byggekomité og som meddeler at kommunene nu har kjøpt samtlige nyttbare fall i de to vassdrag. Man bygger nedenstående forslag til betingelser på dette grunnlag.

Angående spørsmålet om innløsningsrett for staten henvises til den i møte i juli d. å. avgivne uttalelse angående regulering av Skarsfjordsvassdraget. Kommisjonen har med den der angivne begrunnelse ikke oppstillet noget krav om innløsningsrett for staten.

For bedømmelse av spørsmålet om avgift må det has for øie, at Oltervatn og Høljene ligger i Bolsøy kommune mens det øverste basseng i Istadvassdraget, nemlig Trollvatn og Silsetvatn i Skaldlivassdraget er angitt å ligge dels i Bolsøy, dels i Øre kommune. Kommisjonen antar at det vil være rimelig å betinge en mindre avgift såvel til stat som kommune og foreslår den satt til

henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,20 pr. innvunnen nat. HK.

Da bassengene er relativt små, det største nemlig Silsetvatns areal er 0,9 km², har kommisjonen ikke funnet å burde opstille krav om godtgjørelse engang for alle, jfr. lovens § 13.

Efter reguleringslovens § 12,15 skal der pålegges konsesjonæren plikt til å avgi kraft til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner. Det er visstnok så at den kommune hvor størsteparten av bassengene og kraftanlegget er beliggende er tilsluttet selskapet og dens interesser på dette punkt må derfor antas å være tilgodesett. Imidlertid tør det ikke være utelukket at andre kommuner bør få kraft herfra, jfr. ovennevnte opplysning om at Trollvatn og Silsetvatn delvis ligger i Øre kommune og kommisjonen har derfor funnet å burde opstille vanlig vilkår om kraftavgivelse. Efter omstendighetene tilråder den at der ikke kreves avstått nogen kraft til staten.

De øvrige nedenstående betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse.

Foranlediget ved at der nu er søkt om adgang til å demme Trollvatn 2,5 å 4 m. med adgang til senere å fastsette demnehøiden nøiaktig bemerkes at kommisjonen efter de foreliggende forhold ikke har noget særlig å innvende herimot. Man går da ut fra at den endelige fastsettelse legges i Departementets hender.

I henhold til ovenstående anbefaler Vassdragkommisjonen at Molde og Bolsøy kommuner får tilladelse til å regulere Istadvassdraget og Skaldlielv samt overføre sistnevnte til førstnevnte i det vesentlige overensstemmende med de senest foreliggende planer, jfr. skrivelse fra Møre fylkes elektrisitetsforsyning til Vassdragskommisjonen av 24de november 1919 med bilag.

Tilladelsen foreslås gitt på følgende:

Betingelser:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Den kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,20 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes med utgangspunkt i vassdragets lavvannføring før reguleringen som ansettes for Istadvassdraget ved Høljene til 0,1 m³. og for Skaldlivassdraget ved overføringsstedet til 0,12 m³. Ved beregningen forutsettes det, at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der skal ansees som den ved reguleringen innvundne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet efter innstilling av Vassdragskommisjonen.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreer etterhvert som den ved reguleringen innvundne vannkraft tas i bruk.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter efter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter innstilling av Vassdragskommisjonen.

4.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etterat konsesjonen er gitt.

I fristen medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har været umulig å utnytte.

5.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anlegget bruke norsk materiell, for såvidt dette kan fåes like godt, tilstrekkelig hurtig og for en pris, som ikke med mere enn 10 — ti — procent overstiger den pris hvor til materiell kan fåes fra utlandet.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevet.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drikk blandt den befolkning som er knyttet til anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til efter nærmere bestemmelse av medisinalstyrelsen å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte det offentlige utgiftene ved forsterket politiopsyn.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier; hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for såvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regule-

ringsanlegget samt beskrivelse av den hittil utførte del. Arbeidet kan ikke fremmes videre før departementet har approbert såvel det som er utført som planene for det som gjenstår. Anlegget skal utføres på en solid måte. Dets utførelse såvelsom dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøiemed.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

15.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvundne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte opdemningshøider og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgis til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer etterhvert som utbygning skjer inn-

til 10 pct. av den innvundne økning av kraften (beregnet som angit i post 2).

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de samme kommuner uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke kreve avgitt yderligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til en kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

17.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier.

18.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et

utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Kommisjonen har trodd det overflødig å opstille krav om midler til almindennende virksomhet m. v. og forsamlingslokale, jfr. lovens § 12,4. Det samme gjelder vilkår om fattigfond etter § 12,7. Som forholdene ligger an skulde der heller ikke trenge forbehold om uten erstatning å kunne foreta yderligere regulering, jfr. lovens § 12,6.

Krav om sikkerhetsstillelse etter § 12,16 er antatt overflødig da søkeren er en sammenslutning av kommuner. Denne omstendighet har også øvet innflydelse på utformningen av de opstilte betingelser.

De mottagne sakens dokumenter følger vedlagt. Likeledes vedlegges en skrivelse fra Møre fylkes elektrisitetsforsyningsvesen datert 24de november d. å. med bilag.»

Det i slutningen av Vassdragskommisjonens erklæring særskilt påberopte bilag vedlegges.

På grunnlag av de således foreliggende erklæringer meddelte departementet i skrivelse til fylkesmannen i Møre av 16de mars 1920 at man ville kunne anbefale det inngitte konsesjonsandragende innvilget på vilkår overensstemmende med et vedlagt utkast. Utkastet har vært forelagt Molde og Bolsøy kommunestyre som i møter henholdsvis 19de oktober 1920 og 14de februar 1922 vedtok de opstilte betingelser, idet de dog subsidiært søkte om fritagelse for de opstilte avgifter til stat og kommuner under henvisning til en av byggekomitéen for Istad kraftanlegg avgitt erklæring. I denne anføres at anleggets første utbygning er påbegynt og avsluttet under høikonjunkturen. Kraftstasjonen og en større del av vannbyggningsarbeidene er utført for full utbygning på ca. 5000 HK., mens installasjonen bare er på 1300 HK. De nu utførte arbeider fordelt på denne instalasjon kommer på ca. kr. 1450,00 pr. el. HK. ved kraftstasjonens vegg. — Hertil kommer overførings- og fordelingsutgifter som i gjennemsnitt for begge kommuner andrar til ca. kr. 1570,00 pr. kW.

Komitéeen fremholder at dette betinger en så høi kraftpris, at det vil bli overordentlig vanskelig om overhodet mulig å opnå balanse på budgettet for 1ste installasjon. Den finner derfor at det må være grunn for staten til helt å gi avkald på avgiften eller i alle fall til inntil videre å ettergi avgiften.

I anledning av kommunestyrenes ansøking om avgiftsfritagelse innhentet departementet en uttalelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet datert 23de november 1923, sålydende:

«Ved behandling av det foreliggende spørsmål må man ha for øie at to av magasinene ligger i Øre kommune som ikke deltar i foretagendet. Denne kommune har ikke avgitt nogen erklæring nu, men uttalte i 1919 i anledning av reguleringsandragendet at den ikke vilde motsette sig tillatelse, hvis der blev tilstått kommunen en passende årlig avgift.

Under hensyn hertil og fordi avgiftsatsen er meget liten er hovedstyret kommet til at kraftverket ikke bør fritas for å erlegge avgift til kommuner.

Avgiften til staten finner man derimot etter omstendighetene å kunne anbefale frafalt for en viss tid fremover. Man antar at 5 år eller nærmere betegnet til utgangen av 1928 vil være rimelig.»

Departementet skal bemerke at der i Istadvassdraget ved den planlagte regulering av dette og med regulering og overføring av Skaldlielven vil kunne utnyttes en kraftmengde av 2000 døgn HK. — Foreløbig er som 1ste byggetrin utbygget 750 kW. som leveres med en halvpart til hver av kommunene Molde og Bolsøy. Den planlagte 2nen utbygning av anlegget forutsettes å utstå i nogen år, idet de pågjeldende distrikter foreløbig vil kunne forsynes med kraft fra Kristiansunds kraftstasjon i Skarvassdraget i Tingvoll. I den anledning er der av statens 50 millioners lån til nødlidende elektrisitetsverker stillet til disposisjon et lån stort kr. 560 000,00 til bygning av en forbindelsesledning mellom Istad kraftverk og Kristiansund kommunes overgangsstasjon ved Bjerkestrand.

XII

Den skade og ulempe, som den projekterte regulering av Istadvassdraget vil bevirke, må etter de foreliggende opplysninger antas å være av mindre betydning sammenlignet med fordelene derved.

Det samlede areal, som vil bli neddemmet ved reguleringen, utgjør 883 mål. Det består vesentlig av mindre verdifull havn og dyrket mark; dyrket mark berøres overhodet ikke ved reguleringen.

Almene interesser berøres heller ikke.

Departementet vil således i tilslutning til vassdragskommisjonen anbefale at konsesjon på regulering av Istadvassdraget og regulering og overføring av Skaldlielv meddeles i det vesentlige overensstemmende med den fremlagte plan, idet man forutsetter at man i tilfelle vil være bemyndiget til å tillate mindre vesentlige endringer i planen.

Andragendet har vært bekjentgjort på anordnet måte.

Departementet finner å måtte anbefale at den ansøkte konsesjon meddeles i s t a d k r a f t s e l s k a p, der er dannet av Molde og Bolsøy kommuner og hvis statutter er approbert ved kgl. resolusjon av 23de februar 1923. Ifølge statuttens post 3 skal Istadvassdraget overdras til kraftselskapet. Postene 2 og 17 inneholder derhos bestemmelser om optagelse av andre kommuner i sammenslutningen. Ifølge statuttens post 20 vedtar kraftselskapet det grunnlag for samarbeide i kraftforsyningen som blev angitt av departementet i skrivelse til fylkesmannen i Møre allerede 23de januar 1918, nemlig at spørsmålet om yderligere utbygninger blir å løse ved samarbeide mellom distriktets kommuner i fellesskap.

Det av departementet opstilte utkast til konsesjonsbetingelser er mest mulig overensstemmende med de ved kgl. resolusjon av 12te mai 1919 fastsatte betingelser for regulering av Skarvassdraget i Tingvoll.

Forsåvidt angår vannfall, som tilhører norske kommuner, vil man anbefale konsesjonen gitt på ubegrenset tid. For private vannfallseiere er foreslått en konsesjonstid av 50 år.

Avgiftene til staten er foreslått satt til 50 øre pr. nat. HK. og til kommuner 20 øre.

Departementet finner overensstemmende med hovedstyret ikke å kunne anbefale at kraftverket fritas for å erlegge avgift til kommuner. Med hensyn til avgiften til staten finner man derimot etter omstendighetene å kunne anbefale fritagelse inntil utgangen av 1928.

I utkastets post 11 er bl. a. inntatt bestemmelse om plikt for konsesjonæren til at ombygge veier, broer og kaier, hvor dette nødvendiggjøres ved reguleringen.

I utkastets post 12 har man optatt bestemmelser om plikt for konsesjonæren til å inntre i samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den almindelige kraftforsyning. I post 18 er kraftavståelsen til kommuner satt til 10 pct. med adgang til å opta bestemmelsen til revisjon efter 30 års forløp.

Under henvisning til utkastets post 15 bemerkes forøvrig at utferdigelse av slippingsreglement vil bli gjort til gjenstand for særskilt innstilling.

Det opstilte, av Molde og Bolsøy kommunestyre vedtatte utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

U t k a s t

til betingelser for tillatelse for Molde og Bolsøy kommuner til regulering av Istadvassdraget og regulering og overføring av Skaldlielv.

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, der ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg

uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,20 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes med utgangspunkt i vassdragets lavvannføring før reguleringen, som ansettes for Istadvassdraget ved Høljene til 0,1 m.³ og for Skaldli-vassdraget ved overføringsstedet til 0,12 m.³. Ved beregningen av økningen, forutsettes det, at magasinet utnyttes på en sådan måte, at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der skal ansees som den ved reguleringen innvundne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etterhvert som den ved reguleringen innvundne vannkraft tas i bruk.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2, og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 18 skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etterat konsesjon er gitt.

I fristen medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vassdragkonsesjoner — 2.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anlegget bruke norsk arbeide og norsk materiell forsåvidt dette kan fåes like godt, tilstrekkelig hurtig og for en pris, som ikke med mere enn 10 — ti — procent overstiger den pris, hvortil materiell kan fåes fra utlandet.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeidere må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet efter, hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje ved utleveringen. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgode øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser, som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drikk blandt den befolkning, som er knyttet til anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til efter nærmere bestemmelse av medisinalstyrelsen å

XII

skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte det offentlige utgiftene ved forsterket politiopsyn.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner, at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren skal ombygge veier, broer og kaier, hvor dette nødvendiggjøres ved reguleringen. Videre skal han utføre de foranstaltninger som fylkesveistyret finner nødvendige for såvidt mulig å avhjelpe skade og ulempe, som for almenheten måtte opstå på is- og vinterveier.

12.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den almindelige kraftforsyning. Kraftstasjon og ledningsnett skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement utføres således, at anlegget kan sam-

mensluttes og drives under ett med andre lignende kraftanlegg.

Konsesjonæren plikter å foreta de forandringer av anlegget, som måtte finnes påkrevet av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelse om utredelse av de hermed forbundne omkostninger treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

13.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget samt beskrivelse av den hittil utførte del. Arbeidet kan ikke fremmes videre før departementet har approbert såvel det som er utført som planene for det som gjenstår. Anlegget skal utføres på en solid måte. Dets utførelse såvelsom dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøiemed.

15.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement, som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonskjønn kan ikke påbegyndes, før manøvreringsreglementet er fastsatt.

16.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvundne materiale til disposisjon for

det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter, som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om, hvordan målingene er utført.

17.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne sig i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

18.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvundne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etterhvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvundne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke, etterhvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall, der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostnin-

gene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

19.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier.

20.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort, når og i den utstrekning dette i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten etter post 1.

21.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag, hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov av 14de desember 1917 om vassdragsreguleringer Istad kraftselskap å regulere Istad- og Skaldlivassdraget samt å overføre Skaldlielven til Istad i det vesentlige overensstemmende med fremlagte pla-

ner og på vilkår overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets foredrag av 25de januar 1924 inntatte utkast.

2. Istad kraftselskap fritas i henhold til reguleringslovens § 11 punkt 7 for erleggelse av den i utkastets post 2 betingede årlige avgift til staten inntil utgangen av 1928.

2. A/S Bremanger Kraftselskap.

(Fristforlengelse for A/S Bremanger Kraftselskap vedkommende utbygning og regulering m. v. av Svælgvassdraget i Bremanger).

Jfr. bind III nr. 5, bind VII nr. 14.

Kgl. resol. av 15de februar 1924.

Ved kgl. resolusjon av 23de april 1915 blev det tillatt A/S Bremanger kraftselskap å erhverve vannrettigheter i Svælgvassdraget i Bremanger samt foreta reguleringsarbeider i vassdraget bl. a. på betingelse av, at selskapet skulde påbegynne utbygningen av vannfallene og den projekterte regulering innen 2 år fra konsesjonens datum samt ha utbygget den høye kraft og fullført reguleringen og påbegynt anleggets drift innen yderligere 5 år.

Herom tillater man sig å henvise til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» III, hvor det til grunn for resolusjonen liggende foredrag og konsesjonsvilkårene er inntatt (jfr. side 12—20).

Ved kgl. resolusjon av 17de desember 1920 blev den fastsatte frist for fullførelse av vassdragets utbygning og regulering m. v. forlenget med 4 år til 23de april 1926. Herom henvises nærmere til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» VII, side 114—118.

Fra A/S Bremanger kraftselskap er til departementet innkommet et andragende, datert 21de november 1923 om yderligere fristforlengelse. Andragendet er sålydende:

«Vi tillader os hermed at andrage det ærede departement om forlængelse av fristen for utbygning av Svælgvassdraget i Bremanger, og vil vi i den anledning faa anføre følgende:

Ved den kongelige resolution av 23de april 1915 blev fristen for fullførelse av ut-

bygning og regulering av vort vassdrag i Svelgen fastsat til 23de april 1922. Da det under byggeperioden viste sig at vort selskap ikke maktet at utføre hel utbygning av vassdrag, dels paa grund av prisstigning paa materialer og arbeidsløn, og dels paa grund av større driftstap paa selskapets zinkverk paa Sundløkken, blev kun det nedre anlæg fullført. Vort selskap indsendte 10de september 1919 andragende om utsættelse paa 4 aar for fullførelse av utbygningen, og blev dette indvilget 18de januar 1921. Fristen for fullførelse av utbygning utløper saaledes 23de april 1926.

Ved den foretagne utbygning av vassdrag, nedre anlæg, er 15 000 HK. utvundet. Av disse er ca. 6 000 HK utleiet til Alfot Interkommunale Kraftselskap. Den øvrige kraft — 9 000 HK. — har vort selskap ikke nogen anvendelse for, da de paatænkte zinkverk i Svelgen paa grund av manglende kapital ikke blev bygget. Det har desuten ikke været mulig at faa leiet ut det disponible kraftkvantum.

Saaledes som forholdene har utviklet sig, vil ikke vort selskap kunne fullføre utbygningsarbeide av de gjensaaende kraftmengder i Svælgvassdraget, øvre anlæg, inden utløpet av den forlængede konsesjonstid, et arbeide som kræver 2 aar, og andrager vi hermed om at faa fristen for fullførelse av utbygningen forlænget med 4 aar, til 23de april 1930.»

Andragendet har av departementet været forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 16de januar 1924 har bemerket følgende:

«A/S Bremanger Kraftselskap skal ifølge kongelig resolusjon av 17de desember 1920 ha fullført regulerings- og utbygningsarbeidene innen 23de april 1926.

Av den kraft som utvinnes i det utbyggede nedre anlegg, nemlig 15 000 HK, er, ifølge kraftselskapets skrivelse av 21de november 1923, 6 000 HK. utleiet til Alfot Interkommunale Kraftselskap. Resten — 9 000 HK. — har selskapet ikke nogen anvendelse for da det paatænkte zinkverk i